

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 2. Solvuntur opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

visibilem per identitatem in Patre, in Filio, & in Spiritu Sancto, qualis non esset, si constitueretur per relationes. En Concilii Verba: *Qualibet trium Personarum est illa res, videlicet substantia, essentia, sive natura divina, qua sola est universorum principium, præterquam aliud inveniri non potest.* Et infra agens de natura, sive substantia, quam Pater Filio communicavit, *Dici non potest, quid partem suæ substantiæ illi dederit, & partem retinuerit ipse sibi, cum substantia Patris indivisibilis sit.* Pater ergo, quod sine ulla diminutione Filius nascendo substantiam Patris accepit: & ita Pater, & Filius habent eandem substantiam: & sic eadem res est Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus ab utroque procedens. Tum etiam sexta Synodus generalis ac 11. *Sen igitur Sancta Trinitas numerabilis Personaribus facta est substantiis, sive Sancta Unitas extra omnem numerum est; & hæc quidem indivisibilem habet divisionem, & inconfusam gerit conjunctionem.* Sic etiam Concilium Toletanum 11. *In relatione enim Personarum numerus cernitur; in divinitatis vero substantia, quod numeratum sit, non comprehenditur.*

294. Resp. Gonnertus dupliciter posse considerari constitutionem divinæ naturæ, scilicet ut physica, & ut metaphysica. Physica Dei constitutio, aut ipse, coalescit ex omnibus prædicatis divinis tam absolutis, quam relativis; cum omnia Dei prædicata sint realiter identificata cum Deo: metaphysica verò illius constitutio fit per illam perfectionem, quæ primò obijcitur intellectui cum fundamento in re, & se habet veluti radix, & origo aliarum; & hoc genere constitutionis Deus constituitur per ipsum intelligere purissimum, & actualissimum. Unde licet relationes non sint de metaphysica constitutione divinitatis, pertinent tamen ad illam essentialiter secundum physicam constitutionem: cum autem visio beatifica essentialiter petat terminari ad Deum, prout est in se physice, non verò prout obijcitur inadæquatis conceptibus nostri intellectus, essentialiter petit terminari non solum ad naturam divinam, & attributa, sed etiam ad relationes, & Personas; atque adeo si non terminaretur ad Personalitates, licet terminaretur ad essentiam, non esset beatifica. Quor & quanta difficillima dictu in hac responsione contineantur, satis constat ex dictis. Quapropter

295. Contra 1. Pater æternus producendo filium, non solum communicat illi essentiam divinam metaphysice sumptam, verum & physice, & realiter acceptam, & ut est ad extra reale, & physicum omnium principium, ut constat ex Lateran. cir. num. 293. atqui non communicat illi relationes; ergo relationes non sunt de constitutivo essentia realis, & physicae Dei. Contra 2. Essentia physica, sive apellatur substantia, sive essentia, sive natura, est eadem indivisibilis per identitatem in Patre, in Filio, & in Spiritu Sancto, ut constat ex eodem Lateran. cir. Atqui si essentia physica Dei constitueretur ex relationibus, non esset eadem indivisibilis per identitatem in Patre,

R. P. Gormaz Theolog. Tom. 1.

re, in Filio, & in Spiritu Sancto, cum una relatio non sit indivisibiliter altera, sed realiter ab altera distincta, ut constat ex fide: aliter non darentur in Deo tres Personæ realiter distinctæ, quod est contra fidem. Ergo essentia physica Dei non constituitur per relationes. Contra 3. Pater est idem indivisibilis physicus realis, & verus Deus, ac Filius, & Spiritus Sanctus: tum etiam Filius est indivisibilis idem physicus, realis, & verus Deus, ac Pater, & Spiritus Sanctus: tum etiam Spiritus Sanctus est idem indivisibilis physicus, realis, & verus Deus, ac Pater, & Filius: atqui non sunt eadem indivisibilis Personalitas; ergo Deitas sive essentia Dei realis, & physica, non constituitur per Personalitates. Ex dictis

296. Fit 1. Essentiam divinam esse de constitutivo essentiali beatitudinis nostræ objectivæ; ac proinde constituere beatitudinem objectivam, quidquid essentialiter constituit essentiam physicam Dei: cum autem essentia physica Dei constituitur ex omnibus prædicatis necessariis absolutis, quorum quodlibet formaliter consideratum dicitur etiam essentialiter attributum, ex dictis à num. 109. de Deo, exinde hæc omnia sunt essentia nostræ beatitudinis objectivæ. Fit 2. Essentia Dei physice sumpta ita indivisibilem esse, ut non admittat prædicata ejus constitutiva, nedum realiter, verum neque virtualiter intrinsece inter se distincta. Ratio est, quia inter prædicata Dei necessaria absoluta, nulla reperiri potest distinctio virtualis intrinseca, ut late constat à num. 130. de Deo. Fit 3. Essentiam divinam, atque volitionem cum ipsa identificatam, qua Deus vult se per totam æternitatem creaturæ communicare, esse de constitutivo essentialis objectivæ beatitudinis, non minus, quam volitio, quæ Deus vult creaturam producere, sit de constitutivo in actu secundo principii divini producentis: ad eum quippe modum, quo promissio divina dandi gloriam dicitur à Theologis esse de constitutivo objecti spei nostræ Theologiæ: Ratio est, quia nostra spes Theologica fundatur in Deo auxiliante, & promittente; ita nostra certa beatitudo in Deo conferente æternam felicitatem, ut constat à num. 217.

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

297. Objic. 1. Ut essentia divina sit sufficiens obiectum ad nos beatificandum, debet videri, ut est in se: atqui illa visa sine Personis, non videtur, ut est in se, ergo ut sic non est ad beatificandum sufficiens: consequentia tener, & min. videtur certa; nam Deus ut est in se, nõ solum est unus, sed etiam trinus absq; ulla distinctione reali inter essentiam, & relationes: atq; adeo visa per impossibile essentia divina sine Personis, Deus non videretur, ut est in se. Maj. verò probatur ex illo 1. Joan. 3. *Cum apparuerit, similes ei erimus; quoniam videbimus eum, sicuti est.* Ubi causalitas illa *Quoniam* significat causam, seu rationem à priori, ut visio Dei sit beatifica; nimirum quia terminatur ad illum, ut est in se; ergo &c.

Pp

Confr.

298. Conf. 1. Ut cognitio Dei in statu elevationis sit essentialiter beatifica, debet esse intuitiva, & non purè abstractiva: atqui cognitio intuitiva debet ad illum, ut est in se, terminari; per hoc enim distinguitur cognitio intuitiva ab abstractiva, quòd hæc apprehendit objectum proportionaliter ad captum intellectus, & distinguit illud, non ut est in se, sed tantum in habitudine ad ipsum intellectum; intuitiva verò videt, & intuetur objectum, ut est in se à parte rei: ergo cognitio Dei, ut sit beatifica, debet ad illum, ut est in se terminari. Confirmat. 2. Illa solum cognitio Dei est beatifica, quæ quietat appetitum innatum gratiæ; sed appetitus innatus gratiæ est ad Deum videndum, prout est in se ipso: gratia enim utpote semen gloriæ inclinât ad Deum videndum eo modo, quo defacto à Beatis videtur; ergo &c.

299. Resp. dist. maj. Ut est in se, sumpto ly est essentialiter, conc. sumpto ly est relativè, neg. maj. & dist. min. ejusque probatione neg. conseq. Ad probationem maj. dist. eodem modo ant. & neg. conseq. Explico distinctionem: natura divina, & ratio paternitatis (idem suo modo de natura, & aliis relationibus) ut sunt in se realiter absolute identificantur; at virtualiter intrinsece distinguntur; cum realiter absolute conveniat aliquid virtualitati naturæ, quod quidem non convenit virtualitati paternitatis. Natura enim realiter absolute est filiatio; paternitas verò realiter absolute non est filiatio, sed distinguitur realiter à filiatione: unde inter naturam divinam, & paternitatem datur duplex virtualis identitas: altera quidem se habens ex parte naturæ, quæ naturam identificatur cum paternitate: & hæc est essentialis, atque communis toti Trinitati: altera verò se habens ex parte paternitatis, quæ paternitas identificatur cum natura, & hæc virtualis identitas non est essentialis, neque communis toti Trinitati, sed relativa, solumque patri conveniens. Exinde qui intuitivè videret naturam secundum totam virtuales identitatem se tenentem ex parte naturæ, licet non videret identitatem virtuales se tenentem ex parte paternitatis, certè videret naturam, ut est in se, sumpto ly est essentialiter: licet illam non videret, ut est in se, sumpto ly est relativè; quod quidem satis esset ad beatitudinem essentialem objectivam creaturæ, ut constat à n. 286.

300. Ad primam confirm. dist. maj. debet esse intuitiva essentiæ divinæ secundum essentialia, quod ipsi convenit, conc. secundum relativum, quod convenit naturæ, neg. maj. & dist. min. neg. conseq. Ad secundam confirm. dist. maj. Appetitum innatum gratiæ, secundum exigentiam, quam habet ad essentialem beatitudinem, conc. ad alias proprietates defacto comitantes, essentialem beatitudinem, neg. maj. & dist. min. neg. conseq. Quinimò, quod mirum est, neque in hoc dubitare possunt adversarii, quandoquidem docent, gratiam habere etiam exi-

gentiam ad dores corporis, quæ certè non sunt de essentiæ beatitudinis, ut ipsi fatentur. Quare ab exigentia gratiæ nullum desumi potest argumentum pro hypothesi, de qua loquimur, ut monui num. 283. Quapropter in ipsa hypothesi, quam supponunt adversarii ad contrariam, supponendo nimirum visionem intuitivam essentiæ divinæ, quæ non sit intuitio personalitatum, supponunt tendentiam ad essentialia, quæ non sit tendentia ad relativa, quantumvis identificentur cum essentialibus. Unde à nulla entitate creata potest in præsentia paritas desumi, cum in creatis nullum sit prædicatum physicum identificatum cum essentiæ, quod de physica rei essentiæ non sit; secus autem in divinis ex num. 293. & 295.

Obj. 2. Non minus est de ratione beatitudinis quietare perfectè intellectum, quam satiare perfectè voluntatem; atqui si visio creata repræsenteret essentiæ divinam, & non repræsenteret modum, quo subsistit in tribus personis, non quietaret voluntatem; ergo non esset beatifica. Major, & conseq. tenent. Minor verò probat. Creatura videns aliquam formam, desiderat videre modum, quo subsistit, & non quietatur, donec videat illum; ergo visio creata repræsenteret essentiæ divinam, & non repræsenteret modum, quo subsistit, non quietaret voluntatem. Conf. Si natura divina per impossibile subsisteret in tribus suppositis, non quietaretur intellectus creatus, qui eam videret, & non videret illam ut subsistentem in uno illo supposito; ergo ex eo, quòd natura divina necessario subsistat in tribus suppositis, non quietaretur intellectus creatus videns naturam divinam, & non videns illam subsistentem in tribus suppositis. Retorqued argumentum. Non minus est de ratione beatitudinis quietare perfectè voluntatem, quam satiare perfectè intellectum: atqui si Deus per cognitionem necessariam, quæ cognoscit se ipsum, non cognosceret etiam creaturas possibles, non sariaretur intellectus divinus, cum sit cognoscitivus omnium cognoscibilis; ergo creaturæ possibles sunt de constitutivo beatitudinis objectivæ ipsius Dei.

Resp. Deinde conc. maj. & neg. min. ad prob. dist. ant. Videns aliquam formam limitatam, quæ non est exclusivè omnis miseræ, conc. aliquam formam infinitam, & illimitatam, atq; exclusivè omnis miseræ, neg. ant. & conseq. Ad confirm. neg. ant. quia in illa duplici hypothesi impossibili, nimirum quòd natura divina esset una sola persona, & quòd intuitivè videri posset, non visa personalitate, adhuc repræsenteretur, ut perfectio simplicitet simplex & primum omnium principium: atq; ut per vim, & promissionem suam exclusivè omnis miseræ, in quò stat objectum essentialia beatificum creaturæ ex n. 296. Quapropter duo hic confundunt adversarii valde diversa. Aliud enim est, quòdnam sit illud objectum per

conceptum simpliciter simplicem continens omnem perfectionem, atque cum sui possessione promittens creaturam perpetuam felicitatem: & aliud est, quænam sint illius objecti proprietates, aut effectus ab ipso producti, vel producibiles: objectum enim illud perpetuam felicitatem promittens, quod quidem est essentia divina, est essentialis objectiva beatitudo: relationes verò cum ipsa identificate sunt proprietates, ut docent Patres & Theologi apud Ruiz disp. 86. de Trin. sect. 2. Sic Nazianzenus orat. 37. quæ est 5. de Theol. *Colamus Deum Patrem, Deum Filium, Deum Spiritum S. tres proprietates, unam Deitatem.* Creaturæ verò sunt effectus aut producti; aut producibiles.

303. Hæc autem doctrina nostra adeo mihi certa apparet, ut vel ipsi adversarii velint, nolint, teneantur eam ipsam docere. Si enim ad essentialem beatitudinem objectivam, satis non esset objectum continens omnem perfectionem per conceptum simpliciter simplicem, ex cuius aut natura, aut promissione certificatur possidens ad implendum totum suum rationabile desiderium; sed ulterius requireretur ad constituendam objectivam beatitudinem essentialem, totum id, quod vel à visione, vel à desiderio attingitur, exinde fieret, quòd creaturæ possibiles essent de constitutivo essentialis beatitudinis objectivæ ipsius Dei, ut dixi n. 301. Cum visio, quæ Deus se intuetur, utpote divina, non possit non cognoscere omne cognoscibile; ac proinde non possit non cognoscere creaturas possibiles: nec voluntas divina possit velle in Deo cognitionem non divinam.

304. Pariter cum anima beata videat reunienda esse corpori, & de exigentia visionis beatificæ sit, quòd corpus reunire non habeat æternam penam, ut constat ex n. 222. Quandoquidem creatura non maneret cum æterna pena quæta, & satiata; exinde impassibilitas, & aliæ gloriose dotes essent etiam de constitutivo essentialis objectivæ beatitudinis creaturæ. Quapropter sicut creaturæ possibiles non sunt de constitutivo essentialis beatitudinis objectivæ Dei; neque gloriose dotes sunt de constitutivo essentialis beatitudinis objectivæ creaturæ, sed proprietates ab illa dimanantes; ita & relationes divinæ: cum hoc tamen discrimine, quòd respectu cuiuslibet beatitudinis possibilis Deo in hypothesi, de qua loquimur, sunt proprietates metaphysicæ: respectu verò cuiuslibet beatitudinis possibilis creaturæ in hypothesi, de qua loquimur, non sunt proprietates, ut constabit ulterius n. 309.

305. Obic. 3. Deus præcisè ut unus non est objectum sufficiens suæ beatitudinis; ergo nec nostræ. Consequentia videtur legitima, quia cum nostra beatitudo sit participatio divinæ, felicitatis, idem debet esse objectum utriusque; sicut quia charitas est participatio amoris, quo DEUS se ipsum diligit, idem habet objectum, quòd dilectio divina. Antecedens autem probatur. Dei beatitudo est formaliter Dei comprehensio; sed Deus ut unus non est ob-

jectum sufficiens comprehensionis sui; ergo neque suæ beatitudinis. Consequentia tenet, & major est certa: nam cognitio beatifica, qua Deus beatus est, debet esse perfectissima, ut infinita, subindèque comprehensiva. Minor verò probatur. Objectum comprehensionis debet esse cognitum, quantum cognoscibile est: sed Deus cognitus præcisè ut unus, non cognoscitur; quantum cognoscibilis est; cum etiam sic cognoscibilis ut Trinus: ergo Deus cognitus præcisè ut unus non est sufficiens objectum comprehensionis suæ.

306. Conf. 1. Si per impossibile Deus se cognosceret solum ut unum, & non ut trinum; talis cognitio non esset ejus beatitudo, cum non esset comprehensio Dei; ergo si à nobis cognosceretur solum ut unus, talis cognitio non esset beatitudo nostra. Conf. 2. Relationes divinæ cognitionis per divinam comprehensionem in eo distincta guntur à creaturis per divinam eandem comprehensionem cognitæ, quatenus creaturæ sunt objectum secundarium: relationes verò primum; atqui objectum primum divinæ comprehensionis pertinet ad constitutum essentialis objectivæ beatitudinis DEI; ergo &c. Confirm. 3. Si videretur à creatura essentia sine personalitatibus; cum absque personalibus non subsistat, non cognosceretur; quid esset illud principium: principium quippe non subsistens est purè chymæicum; ergo non sufficeret ad faciendum intellectum cognoscentis; ac proinde neque ad objectivam beatitudinem.

307. Resp. 1. Omitto ant. & neg. conf. Quòd totum ruit argumentum. Ratio est; quia nostra beatitudo non est participatio beatitudinis Dei in ordinè ad omnia; ad quæ se extendit beatitudo Dei: sicut neque charitas creata debet se extendere ad omnia, ad quæ se extendit charitas Dei. Sic qui in lege antiqua eliciebant actum fidei de Deo ut uno, nihil sciendo, aut cogitando de Deo ut Trino, eliciebant actum charitatis sufficientem ad justificationem. Deus autem nequit se amare ut unum, quin etiam se amet ut trinum. Deus pariter nequit cognoscere; nisi per cognitionem divinam comprehensivam suorum prædicatorum; atque adeò cognitio non cognoscens Deum ut unum simul; & trinum, non esset divina, neque attingeret, quidquid ratione cognitionis divinæ Deo deberetur. At cognitio creata; quæ creata, non exigit Trinitatem, ideòque non exigit se extendere ad omnia prædicata divina, ad quæ cognitio divina beatifica se extendit. Unde à beatitudine divina, ad creatam nulla tenet paritas. Cæterum quia principium istud ab adversariis assumptum fallum etiam est.

308. Resp. 2. neg. ant. ad prob. dist. maj. Dei beatitudo est Dei comprehensio, exigendo ad essentialis beatitudinis omnia prædicata objectiva; quæ exiguntur ad comprehensionem, neg. non exigendo, conc. maj. & dist. min. neg. conf. Ad prob. dist. maj. objectum comprehensionis, quæ comprehensio eorum est; conc. quæ formalis, & essentialis beatitudo, neg. maj. & dist. min. neg. consequentia.

queat. Ratio est, quia comprehensio, quæ comprehensio, attingit plura prædicata, quæ nõ attingit comprehensio, quæ beatitudo, ut certum est, & docent ipsi adversarii; comprehensio enim, quæ Deus suam essentiam, & omnipotentiam cognoscit, nequit esse comprehensio omnipotentia productiva creaturarum, quin comprehendat, & agnoscat creaturas. Cum autem creaturae non sint de constitutivo beatitudinis objectiva Dei, exinde apparet evidens, quod comprehensio, quæ comprehensio, attingat plura objecta, quàm comprehensio, quæ beatitudo. Comprehensio quippe perfectissima alicujus objecti, qualis est divina comprehensio, debet cognoscere in objecto, quidquid ratione illius cognoscibile est, ac proinde cum ratione omnipotentia connexa cum creaturis, sint etiam cognoscibiles creaturae, divina comprehensio debet habere pro objecto creaturas. Nec exinde creaturae possibiles possunt dici tam necessariae ac Deus: nam necessitas possibilis solum est impropria, & per alienationem; necessitas verò omnipotentia est propria, & per statum; necessitas autem impropria, & per alienationem, non est tanta, quanta necessitas propria, & per statum.

309. Ad beatitudinem verò satis est, possidere summum, atque simpliciter simplex verum, & bonum, eum securitate ex vi objecti possessi, possidendi etiam, quidquid statui possidentis debetur. Deus autem in ipsa essentia divina possessa agnoscit exigentiam essentialem identificandi sibi necessario, quas identificatas sibi cognoscit, omnes divinas relationes inter se realiter distinctas, & quoscumque actus sive liberos, sive contingentes, quos Deus elicerit, simulque & cognoscendi semper, quidquid cognoscibile sit, habendi, quidquid Deo competit: ita ut sola essentia sit perfectio simpliciter simplex ea omnia primario exigens: reliqua autem ipsi debita sint solum aut proprietates, aut attributa, aut termini ipsius exigentia: unde adhuc respectu Dei sola essentia divina est beatitudo essentialis objectiva. Respectu verò creaturae superadditur promissio aeternae felicitatis: quia essentia divina non habet ex sua essentia exigere essentialiter perpetuam creaturarum felicitatem, nisi dependenter à suo libito, cum Deus absolute sit Dominus potens creaturam miseram in aeternum relinquere, aut ipsam aeterna felicitate beare. Exinde

310. Ad primam confirmationem dist. ant. Non esset ejus beatitudo ex defectu formali naturae, quæ defecto est, conc. ex defecto formali relationum, neg. ant. & conseq. Ratio est, quia si Deus in illa hypothese impossibili cognoscens intuitivè naturam per cognitionem aequè perfectam, ac est ipsa natura, atque cum illa realiter, & virtualiter identificatam nõ cognosceret exigentiam essentialem ad identificandum sibi relationes &c. cum illa cognitio utpote realiter, & virtualiter identificata cum natura, non esset eadem, quæ defecto est, sed valde diver-

sa, ita natura non esset eadem, quæ defecto est, sed valde diversa, ac proinde ex formali defectu essentialis beatitudinis objectiva Dei, deficeret quoque beatitudo Dei. Verum quid exinde ad casum nostrum? Ad 2. confir. neg. maj. Quia objectum primarium est sola perfectio simpliciter simplex; atque adeo relationes non sunt objectum primarium, sed proprietates metaphysicae objecti primarij ex n. 302. vi. cujus conceptus distinguuntur relationes divinae à creaturis.

Ad 3. confir. dist. ant. non cognosceretur, quid esset essentialiter, neg. extra essentialiter, seu potius relativè, conc. ant. & neg. conseq. Neque exinde videretur ut principium chymericum, cum extra essentialia, aut relativa non attingerentur per illam visionem exclusivè, sed præcisivè ex n. 289. Neque illa visio creata deberet cognoscere naturam, quantum cognoscibilis est; sed quantum sufficeret ad creaturam in aeternum beandam. Tunc enim si detur substantia absoluta, ut cum Exim. Doctore plures docent, cognosceretur Deus ut absolute subsistens: si verò non detur substantia absoluta, ut alii judicant, cognosceretur saltem Deus secundum essentialia: ad eum quippe modum, quo anima separata non subsistens cognosci potest secundum essentialia: & ut potens producere effectus, & actus à sua essentia pendentes, quod satis est, ut ab ipsa possit ita quantumque creatura beari, ut quieta, & satiatam in aeternum maneret.

Objic. 4. Non repugnat visio intuitiva Dei, quæ non possit discernere Deum à non Deo; ac proinde, quæ non sufficiat ad beandum: ergo divina essentia visa absq; personalitatibus, non esset sufficiens ad beandum; ac proinde neg. est essentialis beatitudo nostra objectiva. Prob. ant. Non repugnat visio intuitiva albedinis, & nigredinis, quæ non possit discernere albedinem à nigredine: ut patet in eo, qui videns intuitivè à longè duos parietes album unum, & alterum nigrum, nequit discernere, quisnam sit albus, quisnam verò niger: aut in eo, qui cum luce remississima eos conspicit: ergo eodem modo poterit aliquis videre intuitivè Deum, & creaturam, quin discernere possit Deum à creatura. Hoc argumentum plus justò promovent Ripalda, & Arriaga, judicantes, talem visionem esse possibilem; immeritò tamen; ideòque

Resp. neg. ant. ad probat. conc. ant. & neg. conl. Ratio discriminis est, quia potentia corporea visiva est materialis, atque adeo ea, quæ imperfectè materialiter differunt, difficile discernuntur: ideòque albedo, & nigredo, homo, & leo, dum à longè videntur, facile confunduntur, quod non ita fit, si quàm maximè materialiter differant: sic quando maximus mons, & formica intuitivè videntur, nequaquam confunduntur, neque potentia visiva manet suspensa, aut inducit dubium, quo homo vacillet, an mons ille sit formica, vel formica sit mons. Cum autem Deus, & creatura magis incomparabiliter differant,

quam maximus omnium mons, & minima omnium formica, exinde nequit homo intuitivè videre Deum; & creaturam, quin certissimè discernat Deum à creatura: Unde paritas suo pondere ruit, adhuc innitendo materiæ, supra quam ab adversariis adstruebatur. Cæterum hinc aliquantò attentius introspectatur, facile apparabit, quàm à longè petita sit paritas.

314 Ratio est, quia intellectus operans independentè à sensu, ac proinde independentè ab objecti distantia, vel indistantia locali; non est capax nubecularum, aliarumque indispositionum, quibus vitiato mediò; aut sensario vitiato, vitiatur directè visio corporalis, & indirectè mentalis; & utraq; impeditur; ne discernat unum objectum ab altero. At intellectus intuitivè videtis objectum, nempe Deum, elicit visionem ex concursu immediato, vel specie ipsius Dei propria, seclusis illis nubeculis: unde ea visio est signum; seu expressio clara Dei, ratione cuius manet Deus quasi signatus in intellectu Beati. Ad eum modum; quo signum clarum impressum à sigillo, continente imaginem unius objecti manifestè discernitur à signo claro impresso ab altero sigillo continente imaginem alterius objecti; licet inter plura signa, clara dari queat magis, & minus. Verumtamen sicut inter illa nequit dari confusio, ita dari nequit confusio inter intuitionem mentalem objecti creati, & intuitionem mentalem objecti divini. Quæ est ratio, propter quam visio intuitiva Dei nequit elici à pura natura, quamvis ab ipsa possibile elici actus non discernentes unum objectum ab altero.

315 Objic. 5. D. Thomas 2. 2. quæst. 2. art. 8. docens teneri nos explicitè credere Trinitatem; sibi objicit hoc tertium argumentum: *Illud tenemur explicitè credere in Deo, quod est beatitudinis objectum: sed objectum beatitudinis est bonitas summa, quæ potest intelligi in Deo etiam*

sine Personarum distinctione; ergo non fuit necessarium explicitè credere Trinitatem. Ad hoc autem argumentum ita respondet. *Ad tertium dicendum, quod summa Bonitas Dei secundum modum, quo nunc intelligitur per effectus, potest intelligi absque Trinitate Personarum: sed secundum quod intelligitur in se ipso, prout videtur à Beatis, non potest intelligi sine Trinitate Personarum. Et iterum ipsa visio Personarum divinarum perducit nos in beatitudinem.* Ergo ex D. Thomas essentialis beatitudo nostra objectiva non est Deus solum ut unus, sed etiam ut trinus. Resp. conc. ant. & neg. consequentiam. Quia D. Thomas non loquitur de beatitudine essentiali objectiva, prout contraposita ipsius proprietatibus, sed prout conjuncta cum illis, atque ita tractata à visione; non enim loquitur in hypothese præsentis controversiæ, sed de visione & modo, quo defacto habetur à Beatis, ut patet ex ipso textu.

316 Quin imò si verba D. Thomæ attentè considerentur, maximè confirmant doctrinam nostram contra adversarios. Licet enim modò Beati videant Deum ut unum; & trinum; ac proinde essentiam, & relationes, sive Personas, attamen, ut in testimonio adducto docet D. Thomas, *ipsa visio Personarum divinarum perducit nos in beatitudinem.* Quid enim significare possunt hujusmodi verba, nisi quòd visio personarum non est visio objectivæ beatitudinis, sed ducens in objectivam beatitudinem: ad eum modum; quo visio proprietatum ducit in cognitionem essentiæ: unde ex D. Thomæ relationes non sunt objectiva beatitudo; sed divina essentia. Quare mirum non est, quòd moderni Thomistæ, quos imitatur Gonetius, non assumant jam hoc D. Thomæ testimonium contra nos, sed mirabile forsan erit, quòd nequè contra se ipsos objiciant; neque horum verborum mentionem ullam faciant.

DISPUTATIO VIII.

DE PRINCIPIIS CONCURRENTIBUS AD FORMALEM BEATITUDINEM EX PARTE POTENTIÆ.

317 Cum formalis beatitudo in actibus intellectus, & voluntatis sita sit ex dictis à num. 193. atque ad eliciendos eos actus vitales concurrat effectivè potentia cum principiis; quæ constituunt illam adæquatam in esse potentiam; quærimus in hac disputatione, quænam sint; & quomodo ea principia concurrant. Insuper cum actus intellectus à creatura elicitus sit expressio, & imago sui objecti, quo ab actu voluntatis distinguitur, qui nequè expressio, nequè imago objecti sui est: atque de ratione imaginis formalis objecti sit, quòd producat ab objecto, cuius est imago, vel ab aliquo concurrente loco objecti, exinde cognitio creata alicujus objecti non solum à potentia cognoscente, sed etiam ab

objecto; seu à comprincipio loco objecti concurrente debet produci. Quia de causa cognitionis essentialis Dei, licet sit cognitio; & expressio Dei; non est imago Dei; quia non est producta; ut ex principiis fidei; quæ habetur in mysterio Trinitatis docent Theologi, & exinde talis essentialis Dei cognitio, nequè est verbum mentis; nam imago, & verbum mentis sunt idem. Cognitio enim dicitur expressio quatenus repræsentat formaliter cognoscenti objectum; in quod tendit, ex quo titulo dicitur etiam species expressa. Dicitur verbum; & imago; quamvis in ipsa repræsentatur objectum per propagationem objecti, sive per veram productionem. Unde si terminus productus non sit